

Vlaams
Parlement

stuk **2349** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 9 januari 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst
waarbij een associatie tot stand wordt gebracht
tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds,
en Midden-Amerika, anderzijds,
ondertekend in Tegucigalpa op 29 juni 2012*

* De bijlage bij dit ontwerp van decreet is te vinden op de [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Achtergrond

1.1. De relatie tussen de Europese Unie en Midden-Amerika

De San José-dialoog vormt sinds 1984 de hoeksteen van de betrekkingen tussen de Europese Unie (EU) en de landen van Midden-Amerika (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua en Panama). De dialoog, gelanceerd tijdens de ministeriële bijeenkomst in San José, had tot doel om door onderhandelingen oplossingen te zoeken voor de gewapende conflicten in Midden-Amerika. Die doelstelling werd ondersteund door een samenwerkingsprogramma dat was gericht op de sociaal-economische achtergronden van de crisis. Sindsdien heeft de EU een aanzienlijke bijdrage geleverd in de totstandbrenging van vrede, het democratiseringsproces en de sociaal-economische ontwikkeling van de regio. De dialoog werd voortgezet in Firenze (1996) en Madrid (2002).

De op 22 februari 1993 in San Salvador ondertekende kaderovereenkomst legde de nadruk op de eerbiediging van de mensenrechten en de democratische beginselen, een geïntegreerde plattelandsontwikkeling, het voorkomen van natuurrampen en de wederopbouw na die rampen, de sociale ontwikkeling van de bevolking en de regionale integratie. De handelsrelaties werden vooral bepaald door de ‘drugsregeling’ van het stelsel van algemene preferenties, op grond waarvan naast de algemene regeling, extra tariefvoordelen worden toegekend.

Op 15 december 2003 vond de ondertekening plaats van de overeenkomst inzake politieke dialoog en samenwerking tussen de toenmalige Europese Gemeenschap (EG) en haar lidstaten, enerzijds, en Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua en Panama, anderzijds. De overeenkomst werd goedgekeurd bij het decreet van 22 december 2006. Deze overeenkomst is voorlopig nog niet in werking getreden.

De overeenkomst van 2003 heeft enkel betrekking op politieke dialoog en samenwerking. Zij bevat dus geen handelsluit. Haar voornaamste doelstellingen zijn:

- de versterking van de relaties tussen de EU en Midden-Amerika door een intense politieke dialoog en een ruimere samenwerking;
- het scheppen van voorwaarden voor onderhandelingen over een associatieovereenkomst, met inbegrip van een vrijhandelsakkoord, waarbij wordt voortgebouwd op het werkprogramma dat de Wereldhandelsorganisatie (WTO) in 2001 opstelde in Doha.

1.2. Economische betrekkingen tussen de EU en Midden-Amerika

Het doel van de economische politiek van de EU is het versterken van het regionale integratieproces tussen de betrokken partnerlanden onderling. Praktisch betekent dit het creëren van een douane-unie in Midden-Amerika. De EU koestert dit proces door handelsgerelateerde technische hulp.

Midden-Amerika geniet van de eenzijdige tariefpreferenties die de EU toekent via het algemene systeem van handelspreferenties (GSP), en die sinds 1990 leidden tot een opschorting van douaneheffingen op landbouw- en industrieproducten die naar de EU worden uitgevoerd. De ‘drugsregeling’ werd in 2005 vervangen door de bijzondere regelingen voor duurzame ontwikkeling en goed beheer (GSP+) die bepalen dat preferentiële toegang tot de Europese markten moet worden verleend voor goederen die afkomstig zijn uit de ontwikkelingslanden die bepaalde internationale normen naleven op het gebied van de

mensenrechten en de rechten van werknemers, milieubescherming, goed bestuur en de strijd tegen verdovende middelen. Sinds januari 2006 werd een nieuw ‘tariff only-systeem’ ingevoerd voor bananen dat de handel in die producten moet verbeteren.

Historisch gezien zijn de Verenigde Staten (VS) en Latijns-Amerika de voornaamste handelspartners van de landen van Midden-Amerika, maar de jongste jaren deed de regio inspanningen om de handel met de EU-lidstaten te verhogen. De invoer van de EU bestond in 2011 vooral uit machines en transportmateriaal (48,1%). De voornaamste exportproducten van de EU waren machines en transportmateriaal (43,5%) en chemische producten (18,7%). Het voorbije decennium bleef het aandeel van de EU in de Midden-Amerikaanse handel vrij stabiel op zowat 10%.

1.3. Europese hulp

In de periode 2002-2006 was de Europese hulp gericht op:

- regionale integratie;
- een grotere rol van het maatschappelijk middenveld in het regionale integratieproces;
- een vermindering van de kwetsbaarheid en de verbetering van het milieubeleid.

Voor de jaren 2007-2013 voorziet de EU 75 miljoen euro voor:

- de versterking van het institutionele kader voor regionale integratie (26,5%);
- de versterking van de douane-unies en het daarmee verband houdende beleid (62,5%);
- de versterking van het regionale beleid en de verbetering van de openbare veiligheid (11%).

De Europese Commissie keurde een hulppakket van 840 miljoen euro goed voor de jaren 2007 tot 2013 om Midden-Amerika te helpen de meest dringende noden te lenigen. Begin januari 2009 kondigde de Commissie aan dat zij 15 miljoen euro ter beschikking stelt voor een ondersteuning van de versterking van de regionale instellingen in Midden-Amerika, en voor de deelname van het maatschappelijke middenveld aan dat proces. In 2012 werd er eveneens 35 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de ondersteuning van natuurlijke rampenplannen.

2. Schets van de partnerlanden¹

Hoewel meer landen tot Midden-Amerika behoren, zijn de betrokken landen Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua en Panama.

2.1. Politieke gegevens

Eind jaren zeventig en begin jaren tachtig van de vorige eeuw waren Guatemala, El Salvador en Nicaragua het toneel van binnenlandse onlusten die vooral te wijten waren aan de grote ongelijkheid op economisch en sociaal gebied, het repressieve optreden van de regimes en de invloed van buitenlandse machten. Die conflicten hadden ook een invloed op Costa Rica en Honduras omdat gewapende groeperingen vanuit die landen opeerden en vluchtelingen zich op hun grondgebied vestigden.

Geconfronteerd met een verslechterde situatie en met de dreiging van een oorlog op grote schaal werden verschillende initiatieven genomen om tot een oplossing te komen door dialoog en onderhandelingen. Om het vredesproces te versterken werd in 1983 de zogenaamde Contadora-groep (bestaande uit Venezuela, Colombia, Mexico en Panama) opgericht die de steun kreeg van een groep waarvan Brazilië, Argentinië, Peru en Uruguay deel uitmaakten. De San José-dialoog was complementair met dit Latijns-Amerikaanse initiatief.

¹ Voor het opstellen van dit overzicht werden verschillende bronnen geraadpleegd zoals de website van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen, de Europese Commissie en de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken.

De presidenten van de Midden-Amerikaanse landen startten de zogenaamde Esquipulas-onderhandelingen. Overtuigd van het principe dat vrede, democratie en ontwikkeling onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden, namen zij een vredesplan aan dat de ontwapening van de strijdende groepen inhield en hun geleidelijke re-integratie in de maatschappij. Ook Europa leverde een belangrijke bijdrage tot een vreedzame oplossing van de conflicten.

In de jaren negentig van de vorige eeuw was er een consensus over onderhandelde oplossingen. De vooruitgang die werd geboekt in het vredes- en democratiseringsproces heeft Midden-Amerika grondig hervormd. In plaats van de autoritaire regimes kwamen vrije verkiezingen en sterkere parlementen. Er werden ook fora gecreëerd voor de participatie van het maatschappelijk middenveld.

2.2. *Regionale integratie*

Het integratieproces gaat terug tot 1951 met de oprichting van de Organisatie van Midden-Amerikaanse Staten (ODECA). Tijdens de jaren zestig van de vorige eeuw werd economische integratie de voornaamste pijler van het integratieproces. De ODECA werd in 1993 opgevolgd door het Midden-Amerikaanse Integratiesysteem (SICA) dat bestaat uit drie organen: het Hof van Justitie, het Parlement en het secretariaat-generaal. Sinds het begin van de jaren negentig heeft het proces van regionale integratie gestaag vooruitgang geboekt op politiek, economisch en sociaal gebied. De jongste jaren werden bovendien verscheidene regionale verdragen gesloten en strategieën en programma's ontwikkeld op het vlak van duurzame ontwikkeling, sociale integratie en veiligheid. In 1996 besloten El Salvador en Guatemala een douane-unie te vormen. Honduras, Nicaragua (beiden in 2000) en Costa Rica (in 2002) sloten zich daarbij aan. In 2002 keurden deze vijf landen een actieplan voor de economische integratie van Midden-Amerika goed.

Andere prioriteiten op regionaal vlak zijn:

- de bevordering van de menselijke ontwikkeling, een sociaal gerechtvaardigde economische groei en de bescherming van het leefmilieu;
- het invoegen van sociale thema's als prioriteiten van het integratieproces;
- de strijd tegen hiv/aids;
- het bevorderen van internationale arbeidsnormen, het creëren van arbeidsplaatsen, een grotere sociale bescherming en een ruimere sociale dialoog; op 30 juni 2005 bevestigden de betrokken ministers en afgevaardigden van werkgevers en werknemers de beginselen en de fundamentele arbeidsrechten van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO);
- het bevorderen van de veiligheid in de regio volgens een algemeen concept en niet via een zuiver militaire benadering;
- het voorkomen van rampen en het aanpakken van de berokkende schade;
- een multilateraal initiatief inzake elektronische netwerken, ontwikkeling van de telecommunicatiediensten, de aansluiting van wegen, duurzame ontwikkeling, menselijke ontwikkeling, rampenbestrijding, handelsliberalisering en toerisme;
- samenwerking inzake energie.

In haar strategierapport 2007-2013 stelt de Europese Commissie dat een duurzame regionale integratie wordt bemoeilijkt door de onzekerheid over het democratiseringsproces, de kwetsbaarheid op economisch vlak en op milieugebied en een gebrek aan sociale cohesie. Daarnaast zetten ook de zwakke instellingen, een verschil in visie en belang, economische verschillen, een gebrek aan financiering, de naleving van regels en resoluties en de niet-betrokkenheid van grote groepen een rem op het integratieproces.

2.3. *Economische en sociale toestand*

Op economisch vlak is Midden-Amerika sterk afhankelijk van de VS. Nadat de economie zich fel had ontwikkeld tijdens de jaren negentig van de vorige eeuw, kende het bruto binnenlands product (bbp) een gemiddelde groei van 4,2% tijdens de periode 2003-2005. Dat cijfer lag weliswaar hoger dan tijdens de jaren 2000-2002, maar het volgde niet de evolutie in Latijns-Amerika. Er kwam meer geld binnen, vooral door stortingen van migranten die hoger waren dan de buitenlandse investeringen.

De macro-economische stabiliteit in Midden-Amerika wordt ondersteund door betere resultaten op fiscaal gebied. Nicaragua en Honduras konden genieten van het 'Heavily Indebted Poor Country' (HIPC) initiatief, het programma van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en de Wereldbank (WB) dat als doel heeft de schulden van 's werelds armste ontwikkelingslanden naar een aanvaardbaar niveau terug te brengen, onder de voorwaarde dat de overheden van deze landen naar behoren functioneren. Toch blijft een verbetering van het belastingsysteem een grote uitdaging. Een lage belastinginning beperkt de mogelijkheid om meer uit te geven voor een verbetering van de sociale toestand.

Buitenlandse handel

Historisch gezien is de buitenlandse handel vooral gericht op de VS en Latijns-Amerika. Slechts recent trachtte Midden-Amerika zijn exportmarkten te verruimen in Europa en de rest van de wereld. De handel kent een voortdurende groei.

De traditionele overschot op de handelsbalans gaat in dalende lijn. De invoer van de EU is geconcentreerd op bepaalde landen zoals Costa Rica. De uitvoer is minder gericht op één specifiek land, ook al waren Costa Rica en Panama in 2005 samen goed voor 55% van de EU-export naar Midden-Amerika.

De handel tussen Vlaanderen en de betrokken landen

Vlaanderen voerde in 2012 voor bijna 264,1 miljoen euro uit naar de zes landen uit Midden-Amerika. Panama was in 2012 de voornaamste exportbestemming in de regio. Met 153,7 miljoen euro bekleedde dat land de 85ste plaats op de lijst van Vlaamse klanten. De overige landen haalden de top 100 niet.

De invoer in 2012 bedroeg 598,2 miljoen euro. Hier voert Costa Rica de lijst aan met 339,9 miljoen euro wat goed was voor een 57ste plaats. Ook Honduras en Panama haalden met respectievelijk 138,5 en 55,1 miljoen euro de top 100.

Vlaamse uitvoer (in miljoen euro)

Land	2009	2010	2011	2012	Plaats (2012)
Panama	80,9	53,3	72,1	153,7	85
Guatemala	16,6	21,6	37,1	31,8	121
Costa Rica	38,1	47,2	30,5	29,8	124
El Salvador	20,9	16,0	27,7	27,2	126
Honduras	7,9	12,0	12,1	14,7	145
Nicaragua	11,0	6,6	8,4	6,9	159
Totaal	175,4	156,7	187,9	264,1	

Vlaamse invoer (in miljoen euro)

Land	2009	2010	2011	2012	Plaats (2012)
Costa Rica	373,4	351,1	355,1	339,9	57
Honduras	83,2	112,4	174,0	138,5	82
Panama	8,8	43,2	19,1	55,1	99
Nicaragua	13,3	24,3	28,0	30,4	116
Guatemala	19,4	26,3	34,4	27,3	120
El Salvador	8,6	11,7	10,8	7,0	142
Totaal	498,1	557,3	610,6	598,2	

Sociale toestand

Op het vlak van inkomens zijn er grote nationale en regionale verschillen. Met uitzondering van Costa Rica is er een grote inkomensongelijkheid.

Volgens de IAO bedraagt de werkloosheid ongeveer 8%. Van de werkende bevolking is 60% tewerkgesteld in de informele economie en in rurale en inheemse productieactiviteiten. Een groot deel van de werkende bevolking heeft een lage opleidingsgraad.

Hoewel de ongeletterdheid is afgenomen in de meeste landen, gebeurt die daling aan een traag tempo en kan ongeveer een kwart van de bevolking, en dan vooral vrouwen, niet lezen of schrijven. De schoolopleiding duurt vaak niet langer dan vijf jaar. De regio lijdt onder beperkte onderwijsmogelijkheden voor kleine kinderen, een gebrek aan continuïteit met veel stopzettingen in het middelbaar onderwijs en de lage impact van het hoger onderwijs op de ontwikkeling van de technologische knowhow.

Er bestaan grote tegenstellingen tussen de verschillende landen op het vlak van gezondheidszorg en levensverwachting. Een grote uitdaging is de strijd tegen overdraagbare ziektes, waarin een aanzienlijke vooruitgang werd geboekt door regionale samenwerking. De cijfers inzake hiv/aids zijn aanzienlijk. Dat is ook het geval voor ondervoeding.

De Internationale Organisatie voor de Migratie (IOM) schat dat zowat 2,5 miljoen Salvadoranen, 1,2 miljoen Guatemalteken en een paar honderdduizend Nicaraguanen en Costa Ricanen in de VS verblijven. Midden-Amerika is een transitregio voor migranten die van Zuid- naar Noord-Amerika trekken. Er zijn weinig Midden-Amerikaanse migranten in de EU.

Tussen 1990 en 2000 stegen de Midden-Amerikaanse landen, met uitzondering van Costa Rica, op de Human Development Index (HDI) van de Verenigde Naties (VN). Op de HDI-rangschikking 2012 nemen de betrokken landen volgende plaats in: Panama (59), Costa Rica (62), El Salvador (107), Honduras (120), Nicaragua (129) en Guatemala (133).

Midden-Amerika is geen grote producent van verdovende middelen, maar het is een belangrijk kanaal voor de doorvoer uit Zuid-Amerika naar de EU en de VS. Dit beïnvloedt het druggebruik en de druggerelateerde criminaliteit met een toename van witwaspraktijken. Er is ook een stijging van gewelddelicten door jeugdbendes, de zogenaamde ‘maras’.

Rangschikking van de betrokken landen op de Transparency International 2012 Corruption Perceptions Index:

Land	Plaats	Score (op 10)
Costa Rica	48	5,4
El Salvador	83	3,8

Panama	83	3,8
Guatemala	113	3,3
Nicaragua	130	2,9
Honduras	133	2,8

3. Ontstaan van de overeenkomst

Tijdens de top van de EU met de landen van Latijns-Amerika en het Caribische Gebied (EU-LA-top) die op 28 mei 2004 plaatsvond in Guadalajara, besloten de EU en Midden-Amerika dat hun gezamenlijk strategisch doel erin bestaat te komen tot een associatieovereenkomst, inclusief een vrijhandelsovereenkomst. De partijen spraken af dat de totstandkoming van een vrijhandelszone afhankelijk is van enerzijds de uitkomst van de WTO-onderhandelingen over de Doha Development Agenda (DDA) en anderzijds een voldoende mate van regionale integratie.

In mei 2006 beslisten de deelnemende staatshoofden en regeringsleiders aan de vierde EU-LAC-top, onderhandelingen te starten met het oog op het sluiten van een associatieovereenkomst.

De Europese Commissie legde op 6 december 2006 aan de Raad een voorstel van onderhandelingsmandaat voor. Nadat de Raad op 23 april 2007 dat voorstel had aangenomen, werden de onderhandelingen officieel gelanceerd op 29 juni 2007. De Europese Commissie onderhandelde namens de EU-lidstaten. De landen van Midden-Amerika hanteerden een beurtregeling voor het leiden van hun delegatie.

Er vonden verschillende onderhandelingsrondes plaats:

- eerste formele ronde (oktober 2007 in San José, Costa Rica): de onderhandelaars verduidelijkten wat zij verwachtten van de onderhandelingen en wisselden van gedachten over de drie pijlers van de toekomstige overeenkomst;
- tweede ronde (25 tot 29 februari 2008 in Brussel): de delegaties onderhandelden op basis van specifieke voorstellen en bespraken de doelstellingen en de principes waarop de associatieovereenkomst zou zijn gebaseerd; zij benadrukten de rol van het maatschappelijke middenveld;
- derde ronde (14 tot 18 april 2008 in El Salvador): men pakte de horizontale thema's aan en onderhandelde voor het eerst over de handelsaspecten;
- vierde ronde (14 tot 18 juli 2008 in Brussel): er vonden discussies plaats over aspecten die betrekking hebben op de regionale dimensie van de overeenkomst zoals de douane-unie, niet-tarifaire handelsbelemmeringen en sanitaire en fytosanitaire thema's;
- vijfde ronde (6 tot 10 oktober 2008 in Guatemala): de onderhandelaars bereikten overeenstemming over de doelstellingen, de modaliteiten en de methodologie van de samenwerking en over de artikelen met betrekking tot de samenwerking inzake statistieken, kleine en middelgrote ondernemingen, toerisme en de kennismaatschappij; er vond ook een werkvergadering plaats over migratie en een discussie over de regionale integratie;
- zesde ronde (26 tot 30 januari 2009 in Brussel): de partijen bereikten overeenstemming over thema's als goed bestuur, geschillenregeling, politieke dialoog en bescherming van de mensenrechten; de handelsaspecten en dan vooral de invoertarieven voor vlees, rum, suiker en bananen bleven een knelpunt;
- zevende ronde (30 maart-1 april 2009 in Honduras): de gesprekken werden opgeschort nadat Nicaragua weigerde verder te onderhandelen; de Nicaraguanen vroegen de oprichting van een investeringsfonds van 60 miljoen euro voor Midden-Amerika dat voor 90% diende te worden gefinancierd door EU en voor de resterende 10% door de betrokken Midden-Amerikaanse landen; de Nicaraguaanse vraag kreeg niet de steun van de andere landen die wezen op het belang van de associatieovereenkomst voor de

- regio; de Europese Commissie betreurde het vertrek en hoopte dat Nicaragua op zijn stappen zou terugkeren;
- 23 en 24 april 2009: de onderhandelaars ontmoetten elkaar informeel in Brussel; zij bekeken de openstaande knelpunten en hernieuwden hun voornemen om de onderhandelingen op korte termijn af te ronden; zij kwamen overeen een werkgroep op te richten die de financiële steun aan de ontwikkeling van Midden-Amerika moest onderzoeken;
 - 1 juli 2009: de van 6 tot 10 juli 2009 geplande onderhandelingen werden uitgesteld wegens de politieke onrust in Honduras na de afzetting van president Zelaya;
 - 22 tot 26 februari 2010: na een week van intensieve onderhandelingen boekten de onderhandelaars een belangrijke vooruitgang. Op het vlak van politieke dialoog en samenwerking geraakten zij het eens over bepalingen betreffende de situatie van de inheemse indiaanse bevolking, de strijd tegen het terrorisme, de bescherming van het leefmilieu, de klimaatverandering, energie en transport. Men was ook akkoord over het invoegen van een clause die de samenwerking uitbreidt tot sectoren die niet expliciet worden vermeld in de overeenkomst. Er werd grondig van gedachte gewisseld over de weinige resterende thema's zoals migratie, goed bestuur inzake belastingen en algemene bepalingen. Op die manier kregen de onderhandelaars een duidelijk zicht op elkaars standpunten. De oprichting van een fonds om de ongelijkheden in Midden-Amerika te bestrijden, zou het voorwerp uitmaken van een technische discussie. Wat betreft de handelspijler werd overeenstemming bereikt over bepalingen als handel en concurrentie en regels voor overheidsopdrachten. Voor alle andere thema's zoals markttoegang, oorsprongsregels, diensten en vestiging van ondernemingen, intellectuele eigendomsrechten, geografische aanduidingen, boekten de onderhandelaars een betekenisvolle vooruitgang. Toch bleef er op verschillende vlakken nog heel wat werk te verrichten. Panama dat kort daarvoor tot de onderhandelingen was toegetreden, kreeg bij consensus de mogelijkheid om zijn mening te uiten;
 - 18 mei 2010: vlak vóór de start van de EU-LAC-top van Madrid kondigden de delegaties aan dat zij na vier dagen van intensieve onderhandelingen een akkoord hadden bereikt over het handelsluik van de overeenkomst. In een gemeenschappelijke verklaring uitten zij hun tevredenheid over het resultaat dat zal resulteren in een ambitieuze, globale en uitgebalanceerde handelspijler van de associatieovereenkomst.

De parafering van de ontwerpovereenkomst vond plaats op 22 maart 2011.

De Europese Commissie hecht een groot belang aan de dialoog met het maatschappelijke middenveld. Zij organiseerde daarom op geregelde tijdstippen vergaderingen en onderhield regelmatig contacten met vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld waarin zij hen informeerde over het verloop van de onderhandelingen.

De voorliggende associatieovereenkomst werd ondertekend in Tegucigalpa (Honduras) op 29 juni 2012 en dit tijdens de SICA-meeting.

De overeenkomst werd op 11 december 2012 ook goedgekeurd door de plenaire vergadering van het Europees Parlement.

4. Inhoud van de overeenkomst

Een associatieovereenkomst is het meest verregaande type van overeenkomst dat de EU kan sluiten met een staat of een regio. Een dergelijke overeenkomst wordt voorgesteld aan partners waarmee de EU haar goede betrekkingen wil verruimen op basis van wederzijds vertrouwen en algemene waarden en principes. De associatieovereenkomst vormt een wettelijk kader voor alle aspecten die zijn verbonden aan de relaties tussen de EU en Midden-Amerika.

De voorliggende overeenkomst telt 363 artikelen, verdeeld over vijf delen. Bij de overeenkomst zijn 21 bijlagen gevoegd, 11 gemeenschappelijke verklaringen, een unilaterale verklaring en een protocol inzake culturele samenwerking. Deze documenten vormen een integrerend onderdeel van de overeenkomst.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

In de preambule benadrukken de partijen het belang dat zij hechten aan de voortzetting van de politieke dialoog en de economische samenwerking. Zij wensen hun economische relaties te versterken om de toegang van de Midden-Amerikaanse landen tot de Europese markten te verhogen waardoor de economische groei in Midden-Amerika kan toenemen en de kloof tussen de beide regio's kleiner kan worden. De partijen zijn zich bewust van de noodzaak om duurzame ontwikkeling te bevorderen en vragen de medewerking van alle betrokkenen, met inbegrip van het maatschappelijke middenveld en de private sector. Tot slot willen de EU en de landen van Midden-Amerika een dialoog over migratievraagstukken.

Deel I – Algemene en institutionele bepalingen (artikelen 1 – 11)

Titel I – Aard en toepassingsgebied van de overeenkomst

Eerbiediging van de democratische principes en de fundamentele mensenrechten, en de beginselen van de rechtsstaat vormen een essentieel element van de overeenkomst. De partijen bevestigen hun verbintenissen op het vlak van de bevordering van duurzame ontwikkeling en hun gehechtheid aan goed bestuur (artikel 1).

Artikel 2 beschrijft de doelstellingen van de associatieovereenkomst tussen de EU en haar lidstaten, enerzijds, en Midden-Amerika, anderzijds:

- de samenwerking tussen de partijen bevorderen door middel van een associatie die is gestoeld op drie pijlers: politieke dialoog, samenwerking en handel, en waarbij wederzijds respect, wederkerigheid en het gemeenschappelijk belang voorop staan;
- een geprivilegieerd politiek partnerschap, gebaseerd op universele waarden en principes, en gemeenschappelijke doelstellingen;
- samenwerking op gebieden van wederzijds belang;
- de uitbreiding en diversificatie van de handelsbetrekkingen;
- de uitbreiding van het regionale integratieproces;
- goed nabuurschap en een vreedzame geschillenregeling;
- het behoud of de verbetering van goed bestuur en de normen inzake sociale aangelegenheden, arbeid en leefmilieu;
- meer handel en investeringen.

De overeenkomst zal de soevereiniteit en het institutionele en wettelijke kader van de landen van Midden-Amerikaanse staten niet ondermijnen. De partijen verbinden zich om elkaar als gelijken te behandelen (artikel 3).

Titel II – Institutioneel kader

De overeenkomst voorziet in de oprichting van een Associatieraad (artikelen 4 – 6), een Associatiecomité (artikel 7), diverse subcomités (artikel 8), een Parlementair Associatiecomité (artikel 9) en een Gemengd Raadgevend Comité (artikel 10).

De partijen benadrukken de betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld (artikel 11).

Deel II – Politieke dialoog (artikelen 12 – 23)

Een regelmatige politieke dialoog wordt opgezet die tot doel heeft:

- de totstandbrenging van een geprivilegieerd politiek partnerschap dat is gebaseerd op de eerbiediging en de bevordering van democratie, vrede, mensenrechten, de rechtsstaat, goed bestuur en duurzame ontwikkeling;
- de verdediging van gemeenschappelijke waarden, principes en doelstellingen;
- de versterking van de rol van de VN om globale uitdagingen aan te pakken;
- de uitwisseling van standpunten en informatie;
- de samenwerking op het vlak van het buitenlands en de veiligheidsbeleid (artikel 12).

De dialoog betreft alle vraagstukken die voor de partijen van wederzijds belang zijn (artikel 13).

Speciale aandacht gaat naar ontwapening (artikel 14), het gevaar van nucleaire, chemische en biologische massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvan voor de internationale stabiliteit en veiligheid (artikel 15), de strijd tegen het terrorisme (artikel 16) en de bestraffing van ernstige misdrijven (artikel 17). De partijen steunen internationale inspanningen ter bevordering van beleidsmaatregelen en regelgeving om de internationaal overeengekomen ontwikkelingsdoelstellingen te bereiken. Daarom erkennen zij de noodzaak van de ontwikkeling van nieuwe en innovatieve financieringsmechanismen (artikel 18). De politieke dialoog heeft voorts betrekking op migratievraagstukken (artikel 19), het milieu en de klimaatverandering (artikel 20) en de veiligheid van de burger (artikel 21).

De partijen erkennen het belang van internationaal overeengekomen principes inzake goed fiscaal bestuur (artikel 22), en willen een Gemeenschappelijk Economisch-financieel Kredietfonds oprichten in de strijd tegen armoede en voor meer welvaart in Midden-Amerika (artikel 23).

Deel III – Samenwerking (artikelen 24 – 76)

Het doel van de samenwerking is volgens artikel 24 steun verlenen aan de toepassing van de overeenkomst teneinde een echt partnerschap tot stand te brengen tussen de beide regio's. Prioritaire aandacht gaat naar:

- vrede en veiligheid;
- de versterking van de democratische instellingen, goed bestuur, de rechtsstaat, gendergelijkheid, de bestrijding van alle vormen van discriminatie, culturele diversiteit, pluralisme, bevordering en eerbiediging van mensenrechten, fundamentele vrijheden, transparantie en participatie van de burger;
- de bijdrage tot sociale cohesie door de bestrijding van armoede, ongelijkheid, sociale uitsluiting en alle vormen van discriminatie;
- het bevorderen van de economische groei met het oog op het voortzetten van duurzame ontwikkeling, het verkleinen van de verschillen tussen en binnen de regio's en het ontwikkelen van synergieën;
- de verruiming van het proces van regionale integratie om de voordelen van de overeenkomst aan te wenden en op die manier bij te dragen tot de economische, sociale en politieke ontwikkeling van Midden-Amerika;
- de versterking van de productie- en managementcapaciteiten en meer mededinging.

Artikel 25 beschrijft de principes waarop de samenwerking is gebaseerd en artikel 26 heeft het over de modaliteiten en methodologie van de samenwerking.

Artikel 27 bevat een evolutieve clausule. Het feit dat een samenwerkingsgebied of -activiteit niet in de overeenkomst is opgenomen, mag niet worden geïnterpreteerd als een belet-

sel voor de partijen om samen te werken op dat gebied of inzake die activiteit. Geen enkele mogelijkheid tot samenwerking mag bij voorbaat worden uitgesloten.

Artikel 28 regelt de samenwerking inzake statistische gegevens.

Titel I – Democratie, mensenrechten en goed bestuur

De partijen werken samen om mensenrechten en fundamentele vrijheden na te leven en de democratie te versterken (artikel 29). Zij besteden aandacht aan goed bestuur (artikel 30), de modernisering van de staat en openbaar bestuur met inbegrip van decentralisatie (artikel 31), het voorkomen en oplossen van conflicten (artikel 32) en de versterking van de instellingen en de rechtsstaat (artikel 33).

Titel II – Justitie, vrijheid en veiligheid

De partijen werken samen op het vlak van de bescherming van persoonlijke gegevens (artikel 34). Zij binden de strijd aan tegen de illegale drugshandel (artikel 35), witwaspraktijken met inbegrip van de financiering van het terrorisme (artikel 36), de georganiseerde misdaad en de veiligheid van de burgers (artikel 37), de strijd tegen corruptie (artikel 38), illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens (artikel 39) en de terrorismebestrijding met volledig respect voor de mensenrechten (artikel 40).

Titel III – Sociale ontwikkeling en sociale cohesie

De partijen benadrukken de link tussen sociale ontwikkeling en economische vooruitgang, en komen overeen dat de sociale cohesie moet worden verbeterd door de bestrijding van armoede, ongelijkheid en sociale uitsluiting.

De partijen willen onder meer een economische politiek met een sociaal karakter, een band tussen handel en duurzame ontwikkeling, een efficiënte besteding van de middelen voor sociale doeleinden, een goede toegang tot sociale diensten, meer arbeidsplaatsen, de uitbanning van rassenhaat en discriminatie en specifieke programma's voor de jeugd (artikel 41).

De samenwerking is gericht op:

- tewerkstelling en sociale bescherming: dit is onder meer waardig werk voor iedereen, de naleving van de normen van de IAO, vooral inzake vrijheid van vereniging, het recht op collectieve onderhandelingen, non-discriminatie, de afschaffing van dwangarbeid en kinderarbeid, de gelijke behandeling van vrouwen en mannen en de verbetering van de veiligheid en de gezondheid op het werk (artikel 42);
- onderwijs en opleiding: kwaliteit staat voorop met de nadruk op onder meer onderwijs voor allen, beter onderwijs voor de inheemse bevolking, een goede infrastructuur en levenslang leren (artikel 43);
- volksgezondheid: de partijen hebben speciale aandacht voor sectorale hervormingen, de toegang tot hoogstaande gezondheidsdiensten, meer voedselzekerheid, de bevordering van de eerstelijnsgezondheidszorg en de strijd tegen hiv/aids en andere ziektes (artikel 44);
- de inheemse bevolking en andere etnische groepen: ook hier staat armoedebestrijding en de strijd tegen uitsluiting en discriminatie voorop, waarbij de partijen moeten rekening houden met de sociale, economische en culturele identiteit van die groepen (artikel 45);
- kwetsbare groepen: de samenwerking betreft de bescherming van de mensenrechten, het bieden van gelijke kansen, het scheppen van kansen op economisch gebied voor de armste bevolking en specifieke maatregelen voor haar ontwikkeling (artikel 46);

- gendergelijkheid: de partijen streven naar gelijke kansen voor vrouwen en mannen in alle sectoren en hebben speciale aandacht voor geweld tegen vrouwen (artikel 47);
- de jeugd: het is de bedoeling jongeren onderwijs en jobs aan te bieden om te vermijden dat zij in armoede terechtkomen of in de marginaliteit belanden; de partijen willen ook de strijd aanbinden tegen jeugdcriminaliteit (artikel 48).

Titel IV – Migratie

De samenwerking richt zich onder meer op het aanpakken van de oorzaken van migratie, het opstellen en toepassen van nationale wetgeving inzake migrantenbescherming, het overnemen van migranten, het voorkomen van ‘braindrain’, het opstellen van een doeltreffend immigratiebeleid en de aanpak van mensenhandel (artikel 49).

Titel V – Milieu, natuurrampen en klimaatverandering

De partijen werken samen om de kwaliteit van het leefmilieu te beschermen en te verbeteren in functie van het bereiken van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling zoals die zijn opgenomen in de Verklaring van Rio uit 1992. Aandacht gaat naar het verband tussen armoede en het milieu, de impact van de economie op het milieu, de bescherming van natuurlijke rijkdommen en ecosystemen en de strijd tegen vervuiling (artikel 50).

De partijen willen Midden-Amerika minder kwetsbaar maken voor natuurrampen. Zij ondersteunen de nationale en regionale inspanningen om de gevolgen van die rampen te beperken (artikel 51).

Titel VI – Economische en handelsontwikkeling

Technische bijstand richt zich op institutionele capaciteitsopbouw en opleiding met het oog op strengere mededingingswetten op het vlak van kartels en fusies (artikel 52). De partijen bevorderen en vergemakkelijken de samenwerking tussen hun respectieve douanediensdiensten en bieden wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden (artikel 53). Zij erkennen het belang van technische bijstand inzake douane en handelsbevordering (artikel 54), intellectuele eigendomsrechten en technologieoverdracht (artikel 55), de vestiging van ondernemingen, dienstenhandel en e-commerce (artikel 56), technische handelsbelemmeringen (artikel 57), overheidsopdrachten (artikel 58), de duurzame ontwikkeling van de visserij en de aquacultuur (artikel 59), ambachtelijke goederen (artikel 60), biologische goederen (artikel 61), voedselveiligheid, sanitaire en fytosanitaire aangelegenheden en dierenwelzijn (artikel 62) en handel en duurzame ontwikkeling (artikel 63).

De partijen zijn van mening dat industriële samenwerking bevorderlijk is voor de modernisering en herstructurering van de Midden-Amerikaanse industrie en de verschillende sectoren. Het doel van de samenwerking is de versterking van de particuliere sector volgens voorwaarden ter bescherming van het milieu. De partijen houden rekening met de regionale aspecten van de industriële ontwikkeling. Hun inspanningen zijn gericht op het uittekenen van een kader voor de verbetering van de knowhow en de bevordering van transparantie inzake markten en vestigingsvoorwaarden (artikel 64).

Op het vlak van energie streven de partijen naar duurzame, zuivere en hernieuwbare energiebronnen, energie-efficiëntie, energiebesparingstechnologie, elektrificatie van landelijke gebieden en regionale integratie van de energiemarkten (artikel 65). De samenwerking inzake mijnbouw houdt rekening met duurzame ontwikkeling en milieubescherming (artikel 66).

De partijen erkennen het belang van het toerisme om de armoede te bestrijden. Zij pleiten voor een eerlijk en duurzaam toerisme met betrokkenheid van de lokale gemeenschappen

en publiek-private samenwerking. Zowel milieuaspecten als culturele en sociale elementen moeten meespelen in de ontwikkeling van de sector, met inbegrip van de bescherming en de bevordering van het culturele erfgoed en de natuurlijke rijkdommen (artikel 67).

De partijen willen het transport herstructureren en moderniseren en de infrastructuur, het verkeer van passagiers en goederen en de toegang tot de verschillende vervoersmarkten verbeteren (artikel 68).

De partijen streven naar een betere internationale samenwerking op belastinggebied. Zij willen het innen van belastingen vergemakkelijken en de internationaal overeengekomen principes van goed bestuur in belastingaangelegenheden toepassen (artikel 69).

De partijen komen overeen om het concurrentievermogen en de inbreng van landelijke en stedelijke micro-, kleine en middelgrote ondernemingen en hun vertegenwoordigende organisaties in de internationale markten te bevorderen. Zij erkennen de rol die zulke ondernemingen spelen op het vlak van armoedebestrijding en jobcreatie (artikel 70).

De partijen zijn van mening dat microfinanciering een doeltreffend middel kan zijn in de strijd tegen inkomensongelijkheid, armoede en de gevolgen van de economische crisis (artikel 71).

Titel VII – Regionale integratie

De samenwerking zal het integratieproces versnellen, meer bepaald op het vlak van de ontwikkeling en de toepassing van de gemeenschappelijke markt om geleidelijk tot een economische unie te komen. De samenwerking zal de activiteiten ondersteunen die zijn verbonden aan het integratieproces en de betrokkenheid van het maatschappelijke middenveld versterken. De samenwerking kan ook investeringen in infrastructuur en netwerken bevorderen (artikel 72).

De partijen zullen de beschikbare instrumenten aanwenden om de samenwerking tussen de EU en Midden-Amerika te bevorderen. De samenwerking tussen de partijen of tussen Midden-Amerika en andere landen en regio's in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied mag daarbij geen nadeel ondervinden (artikel 73).

Titel VIII – Culturele en audiovisuele samenwerking

Culturele samenwerking moet leiden tot een beter wederzijds begrip, uitwisselingen en het vrij verkeer van culturele activiteiten, goederen, diensten en artiesten. De partijen moedigen een interculturele dialoog aan tussen individuen en culturele instellingen en organisaties. Zij streven ook naar een coördinatie in het kader van de UNESCO met het oog op het bevorderen van de culturele diversiteit door gesprekken te voeren over de ratificatie en de toepassing van de UNESCO-conventie inzake de bevordering en bescherming van de diversiteit van cultuuruitingen. De samenwerking is ook gericht op het bewaren van het natuurlijke en culturele erfgoed zowel materieel als immaterieel, met inbegrip van de strijd tegen de illegale handel in cultuurgoederen.

Op audiovisueel gebied pleiten de partijen voor gezamenlijke activiteiten (artikel 74).

Titel IX – De kennismaatschappij

De partijen erkennen dat de informatie- en communicatietechnologieën sleutelsectoren zijn in een moderne maatschappij en van levensbelang voor de economische en sociale ontwikkeling van en de geleidelijke overgang naar de informatiemaatschappij (artikel 75).

De partijen streven naar de ontwikkeling van wetenschappelijke, technologische en innovatieve capaciteit, met dit doel bevorderen de partijen een beleidsdialoog op regionaal gebied en de uitwisseling van informatie en deelname van hun onderzoeksinstellingen aan wetenschappelijke en technologische activiteiten (artikel 76).

Deel IV – Handel (artikelen 77 – 351)

De handelspijler van de associatieovereenkomst beantwoordt volledig aan de criteria voor een hoogwaardige vrijhandelsovereenkomst zoals die zijn opgenomen in de Mededeling van de Europese Commissie ‘Europa als wereldspeler: wereldwijd concurreren’² Het resultaat van de onderhandelingen is een ambitieus, globaal, maar toch evenwichtig akkoord over een verregaande vrijmaking van handel en investeringen, dat rekening houdt met de verschillende defensieve en offensieve belangen van de partijen en met hun ontwikkelingsniveau.

Titel I – Inleidende bepalingen

De partijen stellen een vrijhandelszone in en bevestigen hun wederzijdse rechten en plichten overeenkomstig de WTO-overeenkomst (artikel 77).

De doelstellingen van dit deel zijn:

- de uitbreiding en de diversificatie van de goederenhandel door de vermindering of afschaffing van tarieven en niet-tarifaire handelsbelemmeringen;
- de bevordering van de goederenhandel via bepalingen inzake douane en handelsbevordering, normen, technische regelingen, conformiteitsbeoordelingsmechanismen en sanitaire en fytosanitaire maatregelen;
- de liberalisering van de handel in diensten;
- de bevordering van economische regionale integratie;
- de ontwikkeling van een gunstig investeringsklimaat;
- de opening van de markten voor overheidsopdrachten;
- de bescherming van intellectuele eigendomsrechten;
- de bevordering van vrije concurrentie;
- de instelling van een geschillenbeslechtingsmechanisme;
- de bevordering van handel en investeringen met het oog op een duurzame ontwikkeling (artikel 78).

Artikel 79 geeft een aantal toepasselijke definities.

Titel II – Handel in goederen

Hoofdstuk 1 – Nationale behandeling en markttoegang voor goederen

De partijen zullen de handel in goederen geleidelijk liberaliseren (artikel 80). Tenzij anders vermeld, hebben de verdragsbepalingen betrekking op de handel in goederen tussen de partijen (artikel 81). De indeling van goederen geschiedt overeenkomstig de tariefnomenclatuur van elke partij, uitgelegd in overeenstemming met het geharmoniseerd systeem (artikel 82).

Elke partij schaft haar douanerechten op goederen van oorsprong uit de andere partij af, overeenkomstig de in bijlage I opgenomen lijst. Voor elk goed is het basisdouanerecht, het recht dat in de lijst is vermeld. Vijf jaar na de inwerkingtreding van de overeenkomst kunnen de partijen overwegen de douanerechten versneld of in ruimere mate af te schaf-

² COM(2006)763.

fen (artikel 83). Een partij mag een bestaand douanerecht niet verhogen of nieuwe rechten vaststellen op een goed van oorsprong uit de andere partij (artikel 84).

Elke partij verleent de nationale behandeling aan goederen uit de andere partij (artikel 85). De partijen mogen geen verboden of beperkingen invoeren of handhaven op de invoer of de uitvoer van goederen (artikel 86) en moeten verzekeren dat vergoedingen en andere heffingen worden beperkt, geen onrechtstreekse bescherming van de eigen goederen betekenen noch worden geheven wegens fiscale doeleinden (artikel 87). Een partij mag geen rechten of belastingen opleggen op of in verband met de uitvoer van goederen naar de andere partij (artikel 88).

De partijen mogen geen exportsubsidies voor landbouwproducten behouden, invoeren of opnieuw invoeren (artikel 89). Het aanbod van de EU betekende ook de implementatie voor de landen van Midden-Amerika van de overeenkomst van Genève inzake bananen, tropisch fruit en de erosie van de preferenties. Voor bananen, suiker en rum werden de handelsconcessies beperkt tot de bedragen, overeengekomen in het kader van die overeenkomst. Het hoofdstuk biedt handelsliberalisering voor bananen, suiker, rundvlees, rijst, rum, maniokmeel, look, zoete maïs en paddenstoelen. De export van landbouwproducten naar Midden-Amerika die van groot belang zijn voor de EU, wordt na verloop van tijd volledig vrijgemaakt, met uitzondering van melkpoeder en kaas, waarvoor de EU belastingvrije quota bekwam. De bedoelde producten beantwoorden aan de exportbelangen van een groot aantal lidstaten.

Wat betreft de handel in producten uit de visserij en de aquacultuur, ambachtelijke goederen en biologische producten wordt verwezen naar deel III van de overeenkomst (artikel 90).

Artikel 91 voorziet de oprichting van een subcomité voor de markttoegang voor goederen.

Hoofdstuk 2 – Handelsmaatregelen

Dit hoofdstuk belicht antidumping- en compenserende rechten (artikelen 92 – 98) en vrijwaringsmaatregelen (artikelen 99 – 116).

De bepalingen komen overeen met die uit de overeenkomst tussen de EU en Zuid-Korea. De overeenkomst bevestigt de rechten en plichten van de partijen onder de WTO-overeenkomsten inzake antidumpingpraktijken, antisubsidiëring en vrijwaring, maar versterkt ook de discipline in het gebruik van deze instrumenten.

De overeenkomst bevat ook een bilaterale vrijwaringsclausule die een partij toelaat handelspreferenties op te schorten als de toename van de invoer van een bepaald product ernstige schade kan toebrengen aan haar industrie.

Hoofdstuk 3 – Douane en handelsbevordering

Dit hoofdstuk bevat evenwichtige verplichtingen van beide partijen. Het houdt rekening met de verschilpunten tussen de partijen en heeft tot doel de voorwaarden voor Europese handelaars te verbeteren. De partijen zullen hun wetgeving in overeenstemming brengen met internationale normen en hun douaneprocedures vereenvoudigen om de handel te liberaliseren zonder de controle te verwaarlozen. De partijen gingen specifieke verbintenissen aan inzake doorvoer, douanewaarde, risicomangement en het behoud van goede betrekkingen met de zakenwereld.

De partijen erkennen het belang van douane en aangelegenheden inzake handelsfacilitering in een zich ontwikkelend handelsklimaat. Zij zullen hun samenwerking verruimen om

een effectieve controle mogelijk te maken en bij te dragen tot de ontwikkeling en de regionale integratie van de landen van Midden-Amerika (artikel 117). De partijen komen overeen dat hun respectieve wet- en regelgeving is gebaseerd op internationale instrumenten en normen en op transparante en evenredige regels (artikel 118). De partijen verzekeren de vrijheid van doorvoer (artikel 119).

De volgende artikelen betreffen de relaties met de zakenwereld (artikel 120), douanewaarde (artikel 121), risicobeheersing (artikel 122) en het subcomité Douane, handelsbevordering en oorsprongsregels (artikel 123). Wat de technische bijstand betreft, wordt verwezen naar deel III van de overeenkomst.

Hoofdstuk 4 – Technische handelsbelemmeringen

Het doel van dit hoofdstuk is de handel in goederen te vergemakkelijken en te verhogen door onnodige handelsbelemmeringen op te sporen, te voorkomen en weg te werken (artikel 125). De partijen bevestigen de aangegane verbintenissen in het kader van de overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen (TBT) (artikelen 126 – 129). Het hoofdstuk bevat een aantal bepalingen die verder gaan dan die overeenkomst zoals de samenwerking inzake transparantie (artikel 135), marktcontrole (artikel 136), vergoedingen (artikel 137), merken en etikettering (artikel 138). Het voorziet ook in een betere informatie-uitwisseling en samenwerking inzake technische regulering, normalisatie en conformiteitbeoordeling (artikelen 130 – 132). De partijen erkennen het belang van samenwerking (artikelen 133 en 134) en richten een subcomité Technische handelsbelemmeringen op (artikel 139).

Hoofdstuk 5 – Sanitaire en fytosanitaire maatregelen (artikelen 140 – 157)

De bedoeling van het hoofdstuk is overeenstemming te bereiken over de voorwaarden voor het faciliteren van de handel in goederen die zijn onderworpen aan sanitaire en fytosanitaire maatregelen, waarbij rekening wordt gehouden met de gezondheid van mens, dier en plant. Het hoofdstuk bevestigt de aangegane verbintenissen in de WTO-overeenkomst en gaat ook hier verder dan die overeenkomst wat betreft bepalingen over dierenwelzijn, controleprocedures en de goedkeuring van vestigingen, transparantie of regionalisering.

Hoofdstuk 6 – Uitzonderingen met betrekking tot goederen

Artikel XX van de algemene overeenkomst inzake tarieven en handel (General Agreement on Tariffs and Trade, GATT 1994), die de algemene uitzonderingen betreffen, is opgenomen in de overeenkomst en maakt er een integraal deel van uit (artikel 158).

Titel III – Vestiging, handel in diensten en elektronische handel

De bepalingen van dit deel zijn gebaseerd op de EU-typetekst. De verbintenissen inzake markttoegang in de niet-dienstensector gaan verder dan die aangegaan in het kader van de Centraal-Amerikaanse vrijhandelsovereenkomst (CAFTA³) en de vrijhandelsovereenkomst tussen Panama en de VS. De verbintenissen op het vlak van telecommunicatiediensten, maritieme en andere transportdiensten zijn zeer goed. Bovendien biedt de overeenkomst markttoegang voor stafpersoneel, stagiairs en tussenpersonen (met uitzondering van Nicaragua en El Salvador), wat van groot belang is voor de EU.

Een afzonderlijk protocol inzake culturele samenwerking bevat geen handelsgerelateerde bepalingen zodat het als bijlage bij de overeenkomst wordt gevoegd.

³ CAFTA is een vrijhandelsovereenkomst die de Verenigde Staten en de Centraal-Amerikaanse landen Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, en de Dominicaanse Republiek omvat.

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

De partijen bevestigen de in de WTO-overeenkomst aangegeane verbintenissen en nemen maatregelen voor de geleidelijke vrijmaking van vestiging en handel in diensten en voor samenwerking inzake elektronische handel (artikel 161). Elke partij behoudt het recht om nieuwe regelgeving in te voeren teneinde nationale beleidsdoelstellingen te halen (artikel 159). Artikel 160 geeft een aantal begripsomschrijvingen.

Hoofdstuk 2 – Vestiging

Artikel 162 omschrijft een aantal begrippen. Het hoofdstuk betreft de vestiging van ondernemingen in alle economische sectoren, met uitzondering van de mijnbouw, nucleaire materialen, wapens, munitie en oorlogsmateriaal, audiovisuele diensten, cabotagevervoer per schip en luchtvervoersdiensten (artikel 163). Inzake markttoegang kent elke partij aan dienstverleners en investeerders van de andere partij geen minder gunstige behandeling toe dan bepaald in de verbintenissenlijst uit bijlage X (artikelen 164 – 168).

Hoofdstuk 3 – Grensoverschrijdende dienstverlening

Audiovisuele diensten, cabotagevervoer per schip en luchtvervoersdiensten zijn uitgesloten van de toepassing van dit hoofdstuk (artikel 169). Ook hier is sprake van markttoegang (artikel 170), nationale behandeling (artikel 171) en de verbintenissenlijst in bijlage XI (artikel 172).

Hoofdstuk 4 – Tijdelijke aanwezigheid van natuurlijke personen voor zaken

Het hoofdstuk heeft betrekking op zogenaamd stafpersoneel, stagiairs, verkopers van zakelijke diensten, dienstverleners op contractbasis en zelfstandigen (artikelen 173 – 176).

Hoofdstuk 5 – Regelgevingskader

De partijen moedigen de representatieve beroepsorganisaties aan gezamenlijk aanbevelingen over wederzijdse erkenning te ontwikkelen en aan het Handelscomité voor te leggen opdat dienstverleners en investeerders in dienstensectoren voldoen aan toegepaste criteria voor het verlenen van vergunningen (artikelen 177 – 179).

In dit hoofdstuk komen volgende sectoren aan bod: diensten in verband met computers (artikel 180), koeriersdiensten (artikelen 181 – 184), telecommunicatiediensten (artikelen 185 – 193), financiële diensten (artikelen 194 – 199) en internationaal zeevervoersdiensten (artikel 200).

Hoofdstuk 6 – Elektronische handel

De partijen erkennen het belang van elektronische handel en komen overeen geen douanerechten te heffen op leveringen langs de elektronische weg (artikel 201). Zij onderhouden een dialoog over regelgevingskwesties in verband met die handel (artikel 202).

Hoofdstuk 7 – Uitzonderingen

Niets in de titel belet een partij de maatregelen te nemen of te verstrengen die zij noodzakelijk acht voor de bescherming van de publieke veiligheid, de openbare zeden en het leven of de gezondheid van mens, dier of plant, voor de instandhouding van niet-duurzame natuurlijke rijkdommen, voor de bescherming van het erfgoed of voor de handhaving van wet- en regelgeving inzake het voorkomen van fraude, bescherming van de privacy of de veiligheid van het land (artikel 203). Dit artikel is gebaseerd op artikel XIV van

de Algemene Overeenkomst over Handel in Diensten (General Agreement on Trade in Services, GATS). Bepalingen (c) en (d) zijn nieuw ten opzichte van artikel XIV GATS.

Titel IV – Lopende betalingen en kapitaalverkeer

De partijen verbinden zich ertoe alle lopende betalingen en kapitaalverkeer vrij te maken overeenkomstig de verbintenissen die zij zijn aangegaan in het kader van internationale financiële instellingen (artikel 204). Zij staan toe dat betalingen gebeuren in vrij converteerbare valuta (artikel 205) en verzekeren het vrije verkeer van kapitaal voor investeringsdoeleinden (artikel 206). Indien het kapitaalverkeer voor ernstige problemen zou zorgen, kan een partij vrijwaringsmaatregelen treffen gedurende een beperkte periode (artikel 207). De partijen bevestigen de rechten en plichten gevestigd door het IMF of een overeenkomst tussen de EU-lidstaten en een Midden-Amerikaans land. Zij overleggen om het kapitaalverkeer te vergemakkelijken teneinde de doelstellingen van de overeenkomst te halen (artikel 208).

Titel V – Overheidsopdrachten (artikelen 209 – 227)

De toegang tot aanbestedingsprocedures is gelijklopend met die welke de VS hebben bekomen in de CAFTA en de vrijhandelsovereenkomst tussen Panama en de VS, en heeft ook betrekking op het Panamakanaal. De EU verschaft de ruimste toegang aan Costa Rica en de meest beperkende aan Nicaragua. Voor alle landen, behalve Costa Rica, geldt een overgangperiode van drie jaar.

Titel VI – Intellectuele eigendom (artikelen 228 – 276)

De overeenkomst biedt een hoog niveau van bescherming van intellectuele, industriële en commerciële eigendomsrechten, en andere rechten die vallen onder het verdrag van 1994 inzake handelsgerelateerde aspecten van intellectuele eigendomsrechten (TRIPs-overeenkomst), met het oog op een vermindering van het verstoren en hinderen van de bilaterale handel en het bevorderen van investeringen en economische ontwikkeling.

Voor bepaalde intellectuele eigendomsrechten zoals copyright, handelsmerken en patenten beantwoordt de overeenkomst aan het EU-acquis. Het hoofdstuk onderstreept onder meer het belang van de toegang tot geneesmiddelen.

Titel VII – Handel en mededinging (artikelen 277 – 283)

De partijen moeten de meest schadelijke anticompetitieve praktijken uitsluiten, met inbegrip van restrictieve overeenkomsten, kartels en misbruik van een monopoliepositie. Zij moeten ook concentraties verbieden die de concurrentie schaden.

Overheidsbedrijven en ondernemingen met specifieke of exclusieve rechten worden onderworpen aan de concurrentiewetgeving, zonder uitzondering voor welke sector ook. Tezelfdertijd krijgen die bedrijven de nodige manoeuvreerruimte om de taken hen opgelegd door de regeringen, uit te oefenen. In alle geval staat het non-discriminatiebeginsel voorop voor die ondernemingen.

Titel VIII – Handel en duurzame ontwikkeling (artikelen 284 – 302)

De verdragsbepalingen zijn minstens gelijkwaardig aan het GSP+ inzake arbeid en leefmilieu. Er zijn strenge institutionele bepalingen, met inbegrip van de betrokkenheid van het maatschappelijke middenveld, en de rol van een onafhankelijke groep van deskundigen in de geschillenregeling.

Op het vlak van arbeid verbinden de partijen zich ertoe de IAO-arbeidsnormen daadwerkelijk toe te passen. Het hoofdstuk voorziet een strengere wetgeving inzake thuisarbeid en de erkenning van de IAO-principes betreffende waardig werk in de context van de handelsbepalingen van de overeenkomst.

Op het vlak van het leefmilieu zijn de verbintenissen een verbetering in vergelijking met de GSP+-regeling. De lijst van multilaterale milieuovereenkomsten waarnaar wordt verwezen, is niet limitatief. Het belangrijke Verdrag van Rotterdam inzake de procedure met betrekking tot voorafgaande geïnformeerde toestemming ten aanzien van bepaalde gevaarlijke chemische stoffen en pesticiden in de internationale handel, is toegevoegd. Daarnaast bevat het hoofdstuk verplichtingen inzake strengere nationale wetten en specifieke bepalingen over de handel in producten uit de bosbouw en visserij.

Titel IX – Regionale economische integratie (artikelen 303 – 307)

De bedoeling van dit hoofdstuk is het vrije verkeer van Europese goederen in Midden-Amerika te liberaliseren en de regionale economische integratie in die regio te versterken. Midden-Amerika treedt op als één blok in plaats van als zes individuele partijen.

Titel X – Geschillenbeslechting (artikelen 308 – 328)

De overeenkomst bevat een doeltreffende en gestroomlijnde geschillenregeling die elementen bevat die de EU belangrijk acht, zoals transparantie, geen uitsluiting van de regeling van de WTO en de vrijhandelsovereenkomsten en volgordebepaling.

Titel XI – Bemiddelingsmechanisme voor niet-tarifaire maatregelen (artikelen 329 -337)

De onderhandelaars bereikten ook overeenstemming over een bemiddelingsmechanisme voor niet-tarifaire belemmering van de goederenhandel.

Titel XII – Transparantie en administratieve procedures (artikelen 338 – 344)

De overeenkomst bevat bepalingen over de uitwisseling van informatie, samenwerking en transparantie inzake subsidies.

Titel XIII – Specifieke taken in handelsaangelegenheden van de op de grond van deze overeenkomst ingestelde instanties

Dit hoofdstuk belicht achtereenvolgens de specifieke taken van de Associatieraad (artikel 345), het Associatiecomité (artikel 346), de contactpunten aangeduid door de Europese Commissie en de landen van Midden-Amerika (artikel 347) en de subcomités (artikel 348).

Titel XIV – Uitzonderingen

Het betreft uitzonderingen in verband met de betalingsbalans (artikel 349), belastingen (artikel 350) en regionale voorkeur (artikel 351).

Deel V – Slotbepalingen

Dit deel behandelt de definitie van de partijen (artikel 352) en de inwerkingtreding van de overeenkomst (artikel 353). De overeenkomst heeft een onbepaalde duur, de partijen kunnen met een opzeg van zes maanden de overeenkomst opzeggen (artikel 354). Verder bevat dit deel bepalingen over het naleven van de verbintenissen door de partijen (artikel 355), de rechten en plichten van natuurlijke personen (artikel 356), uitzonderingsmaatregelen (artikel 357), de wijzigingen van de overeenkomst (artikel 358), de toetreding van nieuwe

lidstaten (artikel 359), de territoriale toepassing (artikel 360), het verbod op unilaterale voorbehouden en interpretatieve verklaringen (artikel 361), de bijlagen, aanhangsels, nota's, voetnoten en gezamenlijke verklaringen die een integrerend deel van de overeenkomst vormen (artikel 362) en de opsomming van de authentieke teksten (artikel 363).

Bijlagen

Bijlage I – Afschaffing van douanerechten. Deze bijlage heeft drie aanhangsels: invoertariefcontingenten van respectievelijk de landen van Midden-Amerika en de EU, en de speciale regeling voor bananen. Daarnaast zijn er ook de lijsten van respectievelijk de EU, Midden-Amerika en Panama.

Bijlage II – Definitie van het concept 'producten van oorsprong' en methoden van administratieve samenwerking. De oorsprongsregels opgenomen in de bijlage, volgen het standaardprotocol van de EU, met uitzondering van de opheffing van het verbod van de teruggave van douanerechten, overeenkomstig de beleidslijnen overeengekomen voor Colombia en Peru. De landen van Midden-Amerika mogen verder materialen gebruiken, afkomstig uit de landen van de Andesgemeenschap en Venezuela. De mogelijkheid bestaat om in de toekomst te onderhandelen over cumulatie met andere Latijns-Amerikaanse landen waarmee de EU een vrijhandelsovereenkomst sloot of zal sluiten (Mexico, Chili, CARIFORUM en mogelijk de Mercosur). Voor visserijproducten zal de cumulatie met Mexico en Chili onmiddellijk worden toegestaan. De mogelijkheid om af te wijken van de overeengekomen oorsprongsregels die gerechtvaardigd is wegens economische omstandigheden, werd als een gezamenlijke verklaring bij de overeenkomst gevoegd. De meeste problemen doken op tijdens de onderhandelingen over specifieke regels voor koffie, suiker, plastic, schoeisel, kleding, bepaalde non-ferrometalen en visserijproducten.

De volgende bijlagen hebben betrekking op wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden (bijlage III), bijzondere bepalingen inzake administratieve samenwerking (bijlage IV), handelswijze bij administratieve fouten (bijlage V), bevoegde autoriteiten (bijlage VI), voorschriften en bepalingen betreffende de erkenning van inrichtingen voor producten van dierlijke oorsprong (bijlage VII), richtlijnen voor het uitvoeren van controles (bijlage VIII), contactpunten en websites (bijlage IX), lijst van verbintenissen inzake vestiging (bijlage X), lijst van verbintenissen inzake grensoverschrijdende dienstverlening (bijlage XI), voorbehouden inzake stafpersoneel en afgestudeerde stagiairs uit de EU (bijlage XII), lijst van verbintenissen van de landen van Midden-Amerika inzake stafpersoneel en afgestudeerde stagiairs (bijlage XIII), lijst van verbintenissen van de landen van Midden-Amerika inzake verkopers van zakelijke diensten (bijlage XIV), informatiepunten (bijlage XV), overheidsopdrachten (bijlage XVI), lijst van namen die moeten worden toegepast voor de bescherming van geografische aanduidingen op het grondgebied van de partijen (bijlage XVII), lijst van producten vermeld in paragraaf 4 van artikel 306 over sanitaire en fytosanitaire maatregelen (bijlage XIX), lijst van Midden-Amerikaanse technische voorschriften in het harmonisatieproces (bijlage XX) en subcomités (bijlage XXI).

Bijlage XVIII – Beschermd geografische aanduidingen. De Midden-Amerikaanse landen hechten veel belang aan de geografische aanduidingen. Hoewel de bescherming van producten uit specifieke gebieden zoals Champagne en Parma, goed is ingeburgerd in Europa, kon slechts vooruitgang worden geboekt tijdens de onderhandelingen nadat verschillende landen de verzekering hadden gegeven dat zij de nodige wetgevende initiatieven zouden nemen om zich aan te passen aan dit systeem. Op het ogenblik van de inwerkingtreding van de overeenkomst zullen de Midden-Amerikaanse staten wetten hebben aangenomen of hun wetgeving hebben aangepast voor de vestiging van geografische aanduidingen als rechten sui generis, gelijkwaardig aan het EU-stelsel. De overeenkomst voorziet de mogelijke bescherming van een eerste lijst van 224 Europese geografische aanduidingen die een

even hoog niveau van bescherming genieten als die voorzien in artikel 23 van de TRIPs-overeenkomst.

Verklaringen

Volgende verklaringen zijn bij de overeenkomst gevoegd:

- een gemeenschappelijke verklaring van Costa Rica en de EU over hoofdstuk 1 van titel II (handel in goederen);
- een gemeenschappelijke verklaring over artikel 88 van hoofdstuk 1 van titel II (handel in goederen);
- gemeenschappelijke verklaringen over respectievelijk Andorra en San Marino;
- een gemeenschappelijke verklaring over afwijkingen;
- een gemeenschappelijke verklaring over de herziening van de oorsprongsregels bevat in bijlage II (definitie van ‘producten van oorsprong’ en methoden voor administratieve samenwerking);
- een gemeenschappelijke verklaring over de herziening van de oorsprongsregels, toepasbaar voor producten vermeld in de hoofdstukken 61 en 62 van het geharmoniseerd systeem;
- een gemeenschappelijke verklaring inzake het tijdelijk gebruik van aanvullende niet van oorsprong zijnde materialen voor producten vermeld in de hoofdstukken 61 en 62 van het geharmoniseerd systeem;
- een verklaring van de EU inzake gegevensbescherming van bepaalde gereguleerde producten;
- een gemeenschappelijke verklaring inzake namen die zijn gebruikt voor de registratie als geografische aanduiding in een land van Midden-Amerika;
- een gemeenschappelijke verklaring inzake douane-unies;
- een unilaterale verklaring van El Salvador inzake artikel 290 (handel in visserijproducten) van deel IV, titel VIII (handel en duurzame ontwikkeling).

Protocol betreffende culturele samenwerking

Het protocol schetst het kader waarin de partijen zullen samenwerken om uitwisselingen te vergemakkelijken. De partijen wijzen op het belang van de culturele industrie en de veelzijdigheid van culturele goederen en diensten als activiteiten van culturele, economische en sociale waarde. Het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen geldt als uitgangspunt.

Het protocol besteedt aandacht aan culturele uitwisselingen en dialoog, artiesten en andere culturele actoren, technische bijstand, samenwerking op audiovisueel vlak, met inbegrip van het cinematografische werken, de uitvoerende kunsten, publicaties, en de bescherming van sites en historische monumenten.

Het protocol treedt in werking tussen de EU en elk ondertekenend Midden-Amerikaans land de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop dat land zijn akte van bekrachtiging heeft neergelegd, tenzij alle Midden-Amerikaanse landen hun ratificatieakte hebben neergelegd vóór de uitwisseling van de notificatieakten.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengd karakter en ondertekening

1.1. *Het gemengde karakter*

De Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), legde op 20 februari 2009 het gemengd karakter

ter naar Belgisch recht vast. Zowel de federale overheid als de gemeenschappen, de gewesten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest oefenen bevoegdheden uit. Tijdens zijn vergadering van 8 juli 2013 werd het gemengd karakter uitgebreid tot de Franse Gemeenschapscommissie. De gemeenschappen zijn onder meer bevoegd voor de samenwerking op het vlak van onderwijs en vorming, cultuur en audiovisuele middelen, terwijl de bevoegdheden van de gewesten zich onder meer situeren op het vlak van de samenwerking inzake landbouw, transport, energie en leefmilieu.

Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 worden de leden van de ICBB geacht met de in de WGV bereikte consensus in te stemmen behoudens bezwaar binnen de 30 dagen na de notificatie van het verslag door het secretariaat. Op 15 mei 2009 deelde de voorzitter van de ICBB mee dat er met betrekking tot het verslag van 20 februari 2009 geen enkel bezwaar werd geformuleerd, en dat het bijgevolg definitief is goedgekeurd.

1.2. De ondertekening

De associatieovereenkomst werd ondertekend in Tegucigalpa op 29 juni 2012 volgens ondertekeningformule 3 van de ICBB; dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België doch met vermelding van al de betrokken entiteiten onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de EU en derde landen.

2. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) bracht advies uit op 12 juni 2013 (advies 2013/14). De SARiV gaat akkoord met het ontwerp van instemmingsdecreet, maar heeft wel een aantal reserves bij deze associatieovereenkomst. De adviesraad is van mening dat de voorliggende overeenkomst het potentieel heeft om de ontwikkeling te bevorderen en gemeenschappelijke problemen aan te pakken in dialoog. De SARiV formuleerde ook enkele aandachtspunten met betrekking tot de transparantie van het EU-handelsbeleid, de mensenrechten en duurzame ontwikkeling, de ontwikkelingskansen voor Midden-Amerika en de toenemende druk op natuurlijke rijkdommen.

De SARiV is van mening dat het Europees handelsbeleid een goed evenwicht moet betrachten tussen informatie die omwille van strategische en technische redenen niet openbaar gemaakt wordt en transparantie ten aanzien van alle stakeholders. Het Europees Parlement kan in de toekomst op dit vlak een remediërende rol spelen.

Verder stelt de adviesraad vast dat de mechanismen inzake mensenrechten, arbeidsrechten en milieustandaarden gelijkaardig zijn aan deze uit andere EU-vrijhandelsakkoorden. Toch wordt deze associatieovereenkomst als een gemiste kans beschouwd voor de EU om de uitgedragen fundamentele waarden en meer bepaald deze op vlak van de mensenrechten beter te integreren en te ondersteunen. De SARiV merkt op dat in talrijke rapporten de mensenrechtensituatie in verschillende Midden-Amerikaanse landen als bijzonder precair wordt beschouwd. De SARiV wijst ook op de spanning tussen het Europees Parlement, dat een sterker en consistenter gebruik van mensenrechtenclausules en sancties wil enerzijds, en de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie anderzijds, die de mensenrechtenclausules eerder zien als middel om onder meer mensenrechtendialogen met derde landen te stimuleren. Wanneer situaties ontstaan die ingaan tegen de beginselen van het Verdrag van Lissabon moeten de nodige maatregelen worden genomen waarbij de Midden-Amerikaanse landen de hoofdverantwoordelijkheid dragen. De adviesraad hoopt dat de aangekondigde criteria voor de toepassing van de mensenrechtenclausule en de toezichhoudende rol van het Europees Parlement kunnen bijdragen tot de daadwerkelijke tenuitvoerlegging van het EU-mensenrechtenbeleid en de bepalingen inzake duurzame ontwikkeling.

In haar handelsbeleid dient de EU een balans te zoeken tussen legitieme economische belangen enerzijds en het bevorderen van waarden en duurzame ontwikkeling anderzijds. De SARiV beklemtoont hierbij dat beide pijlers hand in hand gaan. Het is voor de EU niet altijd evident om over mensenrechten, arbeids- en milieustandaarden te onderhandelen en op te nemen in vrijhandelsakkoorden, zeker niet wanneer de partnerlanden grote economieën zijn.

De voorspelde nationale winsten zullen op een billijke manier verdeeld moeten worden om bij te dragen aan de ontwikkelingskansen van de zes Midden-Amerikaanse landen. Hoewel de associatieovereenkomst extra druk kan leggen op de natuurlijke rijkdommen, kan zij ook als positieve katalysator inzake duurzame ontwikkeling fungeren.

Ook formuleerde de SARiV aandachtspunten voor Vlaanderen inzake handel, toerisme, ontwikkelingssamenwerking en wapenhandel en de Vlaamse betrokkenheid bij het Europese handelsbeleid.

De adviesraad beschouwt de betrokken landen als economisch interessante partners voor Vlaanderen. De adviesraad stelt dat de associatieovereenkomst bijkomende kansen kan bieden aan Vlaamse bedrijven. Daarnaast is ook de samenwerking op andere domeinen zoals ontwikkelingssamenwerking, wapenhandel en toerisme belangrijk voor Vlaanderen. Actieve Vlaamse betrokkenheid bij het Europese handelsbeleid wordt noodzakelijk geacht. De SARiV betreurt dat het advies over de voorliggende associatieovereenkomst slechts in de fase van ratificatie wordt gevraagd. De SARiV stelt dat de eigen Europese Parlementsleden moeten worden gemobiliseerd om de toegenomen rol van het Europees Parlement inzake handel effectief op te nemen.

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerkingen.

3. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht advies uit op 1 augustus 2013 met kenmerk 53.668/1/V.

In eerste instantie wijst de Raad van State erop dat het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) alsnog moet worden aangevraagd conform artikel 11, §2, eerste lid, 1°, van het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. De bevoegde Vlaamse minister heeft het advies aangevraagd.

De Raad van State stelt dat het beter was geweest de Franse Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te vermelden in de handgeschreven vermelding van al de bevoegde overheden onder de handtekening van de federale ondertekenaar.

Verder verwijst hij in zijn advies naar de in de overeenkomst opgerichte Associatieraad. Het is noodzakelijk om binnen België in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in de Associatieraad te organiseren. De Raad van State is van mening dat het Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 hierin tekortschiet. De wijziging van dit samenwerkingsakkoord maakt momenteel het voorwerp uit van intrafederale onderhandelingen.

Ook merkt de Raad van State op dat in de overeenkomst machten worden overgedragen aan een supranationale instelling. Dit leidt tot de aanvaarding van door de Associatieraad genomen toekomstige beslissingen, zonder expliciete instemming.

Volgens zijn artikel 345 kan de Associatieraad ook de in die bepaling opgesomde bijlagen wijzigen. Het is niet onmogelijk dat wetgevende vergaderingen vooraf kunnen instemmen met een verdrag of met een wijziging van een verdrag. Er moet echter wel aan

twee voorwaarden voldaan worden: ten eerste de grenzen van de toekomstige wijzigingen moet gekend zijn en ten tweede wordt de instemming uitdrukkelijk aangegeven door de Wetgevende Kamers, hetgeen mogelijk is in het instemmingsdecreet. Het ontwerp van instemmingsdecreet werd in die zin aangepast.

4. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

De SERV bracht advies uit op 16 september 2013. Deze adviesraad geeft aan geen uitgebreid advies te zullen verstrekken, maar wenst zich aan te sluiten bij het advies van de SARiV. In zijn brief van 23 oktober 2013 liet de SERV weten dat de SERV-raad het advies van 16 september 2013 heeft bekrachtigd.

5. Inwerkingtreding

Overeenkomstig artikel 353 zal de overeenkomst in werking treden op de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de partijen elkaar in kennis hebben gesteld van het afronden van hun interne procedures.

Deel IV van de overeenkomst inzake handel kan worden toegepast door de EU en elk betrokken land van Midden-Amerika vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de partijen elkaar in kennis hebben gesteld van het afronden van hun interne procedures. In dit geval zullen de institutionele organen die noodzakelijk zijn voor de werking van de overeenkomst, hun functies uitoefenen. Deel IV van de voorliggende associatieovereenkomst inzake handel wordt voorlopig toegepast sinds 1 augustus 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Midden-Amerika, anderzijds, ondertekend in Tegucigalpa op 29 juni 2012.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Midden-Amerika, anderzijds, ondertekend in Tegucigalpa op 29 juni 2012, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Zullen volkomen gevolg hebben:

- 1° de overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Midden-Amerika, anderzijds, ondertekend in Tegucigalpa op 29 juni 2012;
- 2° de wijzigingen van de Bijlagen bij de Overeenkomst, die beslist zijn overeenkomstig artikel 345 van de Overeenkomst.

Brussel, 20 december 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS